

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 6. август 2010. године

Божидар ПОРТИЋ, предмет бр. 62/08, Новица УЛАМОВИЋ, предмет бр. 30/09 и Спасоје МАРТИНОВИЋ, предмет бр. 31/09

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању 6. августа 2010. године, у присуству следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ

г. Раџеша ТАЛВАРА, извршног службеника

Након што је размотрила изнад поменуте жалбе, уложене сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године, о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба г. Портића (предмет бр. 62/08) уложена је 15. децембра 2008. године и уписана је тог истог дана. Жалбе г. Уламовића (предмет бр. 30/09) и г. Мартиновића (предмет бр. 31/09) уложене су 20. фебруара 2009, а уписане 27. фебруара 2009. године. У поступку пред Комисијом, жалиоце је у почетку заступао Дански савет за избеглице (ДСИ). Међутим, ДСИ се повукао из поступка пред Комисијом у децембру 2009. године.

II ЧИЊЕНИЦЕ

2. Сва тројица жалилаца су становници Косова који тренутно живе у Србији као расељена лица. Били су власници непокретне имовине на Косову, где су живели до 1999. године, кад су из страха од сукоба напустили Косово. Касније су сазнали да им је имовина оштећена, односно уништена, у другој половини 1999. године.
3. Сви жалиоци су поднели тужбе надлежним судовима против УНМИК-а, КФОР-а, косовских привремених институција самоуправе (ПИС) и односних општина, у којима траже накнаду штете причињене њиховој имовини. Те тужбе су у судовима заведене у другој половини 2004. године.
4. До краја 2008. године, судови нису контактирали жалиоце нити је иједно рочиште било заказано.
5. Тужбе жалилаца припадају групи од приближно 17.000 одштетних захтева од којих су огромну већину поднели Срби који су због сукоба напустили своје домове на Косову 1999. године и чија је имовина потом били оштећена или уништена. Да би испунили законом предвиђен петогодишњи рок за подношење одштетних захтева у грађанском поступку, ови тужиоци су своје тужбе поднели косовским судовима у отприлике исто време у 2004. години. Тужбе су уложене против УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и, у већини случајева, против релевантних општина (видети случај *Милогорић и остали* Саветодавне комисије за људска права /у даљем тексту: ХРАП/, предмети бр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2010, ст. 1; у вези с правном основом на којој тужиоци темеље своје тужбе видети став 5 истог мишљења).
6. У вези с овим предметима, 26. августа 2004. године, директор Одељења правде (ОП) УНМИК-а је послао допис председницима свих општинских и окружних судова и председнику Врховног суда Косова. У том допису, директор ОП наводи да је „више од 14,000” таквих тужби поднето, указује „да ће тако огроман прилив предмета створити проблеме судовима” и тражи да „ниједан [такав] предмет не буде заказан за рочиште све док заједнички не одлучимо како да на најбољи начин извршимо обраду ових предмета” (цео текст дописа видети у ставу 6 мишљења у случају *Милогорић и остали*, поменутог у горњем ставу 5).
7. Дана 15. новембра 2005. године, ОП је позвало судове да почну обраду тужби за накнаду штете коју су починила идентификована физичка лица и штете која је причињена након октобра 2000. године, будући да више нису постојале “препреке за ефикасну обраду ових предмета”. Допис се није односио на тужбе које се тичу догађаја пре октобра 2000. године.
8. Дана 28. септембра 2008. године, директор ОП је обавестио судове да би сада требало да почну да обрађују предмете који нису били заказивани у складу са захтевом ОП од 26. августа 2004. године.
9. Дана 9. децембра 2008, одговорности УНМИК-а у области правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (С/ПРСТ/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.

10. Околности појединачних предметних случајева изнете су у додатку овој одлуци.

III ЖАЛБЕ

11. Жалиоци у суштини тврде да су надлежни судови обуставили поступке по њиховим тужбама за добијање одштете за уништenu имовину и да због тога ти поступци нису завршени у разумном року, што представља кршење члана 6.1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Они тврде да је из истог разлога повређено и њихово право на делотворан правни лек према члану 13 ЕКЉП.
12. Жалиоци се даље жале да је разарањем њихове имовине и одбијањем надлежних судова да одлучују по њиховим тужбама за накнаду штете повређено њихово право на имовину (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП). Они наводе и повреду права на породични живот и дом (члан 8 ЕКЉП), будући да им је онемогућен повратак у домове.

IV ОБЈЕДИЊЕЊЕ ЖАЛБИ И ПРИМЕНА ПРАВИЛА 29БИС ПОСЛОВНИКА КОМИСИЈЕ

13. Сходно правилу 20 свог Пословника, Комисија је одлучила да ове три жалбе обједини.
14. Комисија надаље констатује да предметне жалбе покрећу питања која су суштински иста онима која су, између осталих, изнета у предметима *Милогорић*, бр. 38/08, *Гојковић*, бр. 61/08, *Ђукић*, бр. 63/08 и *Богићевић*, бр. 69/08, које је Комисија већ испитала. Осим тога, списи предмета не указују да појаву новог питања прихватљивости у предметним случајевима. Сходно томе, сагласно правилу 29бис Пословника Комисије, Комисија налази да није потребно да предметне жалбе буду прослеђене УНМИК-у и да Комисија и без тога може да испита прихватљивост ових жалби.

V ПРАВО

15. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора да одлучи да ли да тај предмет прихвати, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а 2006/12, од 23. марта 2006. године, о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

Наводна повреда чланова 6.1 и 13 ЕКЉП

16. Комисија сматра да у делу у којем се жалиоци позивају на повреду чланова 6.1 и 13 ЕКЉП, они заправо улажу две жалбе (видети приступ усвојен у случају *Милогорић*, предмет ХРАП-а бр. 38/08, одлука од 22. маја 2009; упоредити са одлуком бр. 48776/99 Европског суда за људска права /ЕСЉП/ од 30. маја 2000, *Аћимовић против Хрватске* и одлуком ЕСЉП бр. 48778/99 од 11. јула 2000, *Кутић против Хрватске*). С једне стране, они се жале на чињеницу да им је због обуставе поступка у надлежним судовима онемогућено решавање њихових тужби за добијање одштете за уништenu имовину. Комисија сматра да ова жалба може да

покрене питање њиховог права на приступ суду према члану 6.1 ЕКЈП и права на делотворан правни лек према члану 13 ЕКЈП. С друге стране, они се жале на дужину трајања поступка пред надлежним судовима, због чињенице да је поступак покренут 2004. године, а да њихове тужбе од тада нису биле разматране. Ова жалба може да покрене питање њиховог права на судску одлуку у разумном року, у смислу члана 6.1 ЕКЈП.

17. Комисија надаље подсећа на своју одлуку у случају *Милогорић*, где се у жалбама, на основу чланова 6.1 и 13 ЕКЈП, покрећу озбиљна чињенична и правна питања, чије решавање зависи од испитивања меритума. Сходно томе, Комисија закључује да ове жалбе нису очигледно неосноване у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12(ХРАП, став 18, случај *Милогорић*, поменут у горњем ставу 16).
18. Нису установљени други разлози на основу којих би ове жалбе биле проглашене неприхватљивим.

Наводна повреда члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЈП

19. Сви жалиоци се жале на повреду права на имовину (члан 1 Протокола бр. 1). Углавном се жале на чињеницу да им је имовина оштећена, односно уништена, и на одбијање надлежних судова да решавају њихове одштетне захтеве.
20. Комисија подсећа да, према члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има надлежност да решава „жалбе које се односе на наводне повреде људских права које су се десиле након 23. априла 2005. године или које произилазе из чињеница које су настале пре овог датума кад те чињенице доводе до континуираног кршења људских права”. Оштећење или уништење имовине је тренутан чин који не доводи до континуираног кршења права (видети случај *Лајовић*, ХРАП предмет бр. 09/08, одлука од 16. јула 2008, ст. 7). Из тога следи да је овај део жалби ван временске надлежности Комисије (*ратионе темпорис*).
21. Кад је реч о притужби да жалиоци, услед обуставе поступака који су покренути по њиховим тужбама, до сада нису могли да добију одштету, Комисија указује да док год се судски поступак помиње са тачке гледишта права на имовину, тај поступак се не може раздвојити од радњи на којима су тужбе пред судовима засноване. Или, одређеније изражено, како то чини Европски суд за људска права у погледу своје надлежности према ЕКЈП:

„ ... временска надлежност Суда одређује се у односу на чињенице које доводе до наводног мешања (ометања). Накнадна неуспешност правних лекова чији је циљ да уклоне то ометање не може га ставити у временску надлежност Суда” (ЕСЈП, Велико веће, *Блечкић против Хрватске*, бр. 59532, пресуда од 8. марта 2006. године, ст. 77, ЕКЈП, 2006-III).

22. Из тога следи да је и овај део жалби ван временске надлежности Комисије (видети одлуку ХРАП-а од 4. јуна 2009, *Гојковић*, предмет бр. 63/08, ст. 24-25).

Наводна повреда члана 8 ЕКЈП

23. Жалиоци тврде да је повређено њихово право на породични живот и дом (члан 8 ЕКЈП).

24. Како је претходно поменуто, имовина жалилаца је уништена у другој половини 1999. године. Из претходно поменутих разлога, свака жалба која се односи на уништење домова жалилаца је ван временске надлежности Комисије (видети ставове 20 и 22).
25. Осим тога, овај део жалби није поткрепљен.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- **ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРАВО НА ПРИСТУП СУДУ И ПРАВО НА ДЕЛОТВОРАН ПРАВНИ ЛЕК (ЧЛАНОВИ 6.1 И 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА) И ПРАВО НА СУДСКУ ОДЛУКУ У РАЗУМНОМ РОКУ (ЧЛАН 6.1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА);**
- **ПРОГЛАШАВА НЕПРИХВАТЉИВИМ ОСТАТАК ЖАЛБИ.**

Раџеш ТАЛВАР
извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
председавајући

Додатак

Предмет бр. 62/08, Божидар Портић

1. Жалилац је становник Косова који тренутно као расељено лице живи у Србији.
2. Он је власник две куће у Пећи, где је живео до јуна 1999. године. Суседи су га обавестили да му је имовина опустошена и разрушена у другој половини 1999. године.
3. У септембру 2004. године, жалилац је уложио тужбу за накнаду штете Окружном суду у Пећи против Општине Пећ, ПИС, УНМИК-а и КФОР-а, у којој тражи одштету за своју уништenu имовину. Жалилац потражује 130.000 евра за накнаду штете.
4. До краја 2008. године, Окружни суд није ниједном контактирао жалиоца и ниједно рочиште није било заказано.

Предмет бр. 30/09, Новица Уламовић

5. Жалилац је становник Косова који тренутно живи као расељено лице у Србији.
6. Жалилац је власник стана у Општини Ораховац, где је живео до јуна 1999. године. Суседи су га обавестили да му је стан заузет и да му је имовина уништена и покрадена у другој половини 1999. године.
7. Дана 1. јула 2004. године, жалилац је уложио тужбу за накнаду штете Општинском суду у Ораховцу против Општине Ораховац и ПИС, у којој тражи одштету за своју уништenu имовину. Он потражује 22.000 евра за накнаду штете.
8. До краја 2008. године, Општински суд није ниједном контактирао жалиоца и ниједно рочиште није било заказано.

Предмет бр. 31/09, Спасоје Мартиновић

9. Жалилац је становник Косова који тренутно живи као расељено лице у Србији.
10. Он је власник куће у Пећи, где је живео до јуна 1999. године. Пријатељи су га обавестили да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
11. Дана 5. новембра 2004. године, жалилац је уложио тужбу за накнаду штете Општинском суду у Пећи против Општине Пећ, ПИС, УНМИК-а и КФОР-а, у којој тражи одштету за своју уништenu имовину. Он потражује 352.000 евра за накнаду штете.
12. До краја 2008. године, Општински суд није ниједном контактирао жалиоца и ниједно рочиште није било заказано.